

2017-01-11

Förslag till yttrande

Regeringen
103 33 Stockholm

SOU 2016:62; ökad insyn i välfärden

Nacka kommun vill inledningsvis klargöra att den på alla sätt värnar offentlighetsprincipen i alla dess delar med insyn, meddelarfrihet och efterforskningsförbud. Även om syftet är gott med insyn hos privata anordnare är det nu aktuella förslaget om insyn praktiskt ogenomförbart och kostsamt. Det kommer att leda till högre kostnader och färre aktörer och därmed sämre kvalitet i välfärden. Det går att hantera behovet av insyn på sätt som inte slår mot kvalitet i välfärden och småföretagande. Lösningen finns redan med bestämmelserna om insyn i 3 kap. kommunallagen.

Förslaget i SOU 2016:62 är juridiskt en aptitlig lösning men det kommer inte att fungera i verkligheten. Ekot rapporterade nyligen om att ett stort antal kommuner inte klarade av att på det sätt tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen föreskriver, lämna ut en uppgift som är så enkel att hantera som den högsta tjänstemannens (kommunchef/kommundirektör) lön. Den juridiska lösningen i det nu aktuella förslaget innebär, förutom att hantera hela offentlighets- och sekretesslagen, dessutom att de privata anordnarna ska avgöra vad som är ”i tillämpliga delar” och ”handlingar som hör till den offentligt finansierade verksamheten” (föreslagen lagtext 2 kap 3a §). De ska sedan skriva formellt och materiellt korrekta avslagsbeslut med korrekta överklagandehänvisningar. Det är helt rimligt att ställa dessa krav på det offentliga och att det offentliga tillförsäkras sig en insyn som gör att allmänheten kan efterfråga handlingar och uppgifter utifrån offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser. Det är inte rimligt att privata anordnare inom just välfärdsområdet ska hantera det. Nacka kommun noterar att regeringen inte anser att det finns skäl att ha insyn i skattefinansierad verksamhet inom det som kallas det tekniska området; byggande av vägar och annan infrastruktur, sjukhus och skolor. Offentlighetsprincipen har aldrig ens gällt generellt för statliga bolag.

Nacka kommun har de senaste trettio åren visat att mångfald av anordnare driver kvalitet. Inom Nacka kommuns kundvalssystem inom det sociala området, arbets- och företagsetablering, grundskola och förskoleverksamheter finns cirka 95 stycken privata, småskaliga, verksamheter. En ökad administration och kostnad kommer att hindra privata, i synnerhet småskaliga, aktörer att etablera sig på marknaden och kan även leda till att en del avvecklas. Mindre verksamheter har inte samma förutsättningar som stora verksamheter att hantera den uppgiftsskyldighet och administration som förslaget innebär.

Allmänhetens möjlighet till insyn hos privata anordnare tillgodoses i dagsläget av kommunernas och landstingens kontroll och uppföljning samt deras skyldighet enligt kommunallagen att tillförsäkra sig information. Bokföringslagen ställer även krav på att räkenskapsinformation som ligger till grund för årsredovisningen eller årsbokslutet ska bevaras på ett läsbart sätt. Enskilda har således möjlighet att få information som gör det enkelt att göra val och känna sig trygga med sina anordnare. Nacka kommun anser att den nuvarande lösningen, med kraven i kommunallagen och bokföringslagen, räcker.

Nacka kommun tillstyrker den del av förslaget som avser meddelarskydd. En arbetstagare, oavsett om den är privat anställd eller offentligt anställd, ska ha möjlighet att lämna uppgifter till massmedia utan att riskera att identifieras.

Nacka dag som ovan

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör